מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהסביר אמצעים ספרותיים מרכזיים (מטפורה, דימוי, אירוניה, אלוזיה, האנשה) ביצירות מכל היחידות
- להבין את השאלות הגדולות של כל יחידה ולקשר בין רעיון היחידה ליצירות הנלמדות
- לתרגל כתיבת פסקה טיעונית ופסקת פרשנות קצרה לפי מבנה טענה-ראיה-הסבר
- להשוות בין שתי יצירות משתי יחידות שונות ולזהות דמיון ושוני בנושא ובאמצעים

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – פרק 1 • זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל – מה זוכרים מהיצירות

1. א – מה מעצב את מי שאנחנו – הבית, הארץ או הבחירות שלנו
2. ב – סרוויס צ׳כי
3. א – ילד זוכר רגע קטן של חלוקת פרוסת לחם

חלק ב׳ – פרק 1 • זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל – התאמת מונחים ופרטים

1. 1 – ג (דמות מורכבת שמשתנה או מפתיעה במהלך היצירה)
2. 2 – א (מספר שמביט אחורה מנקודת מבט בוגרת על אירוע מילדותו)
3. 3 – ב (הזווית שממנה מסופר הסיפור ונראים הדברים)

חלק ג׳ – פרק 1 • זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל – כתיבה ופרשנות

1. המספר המבוגר מביא פרספקטיבה של הבנה ורגש שלא היו לו כילד, ולכן הסיפור מקבל עומק נוסף.

חלק ד׳ – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – היכרות עם המושגים והיצירות

1. נכון – מאחורי תיאור הבוקר השקט והלביבות מסתתר זיכרון כואב ובשורה קשה.
2. לא נכון – הדובר הוא קול בשיר, ואינו בהכרח זהה למשורר.

חלק ה׳ – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – מילוי והבנה

1. גיטל
2. בית

חלק ו׳ – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – זיהוי אמצעים ופרטים

1. א – ליצור תחושת שלווה ואידיליה

חלק ז׳ – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – התאמת מונחים

1. 1 – ב (תיאור חיים כפריים שלווים שמסתיר לעיתים מתח)
2. 2 – א (הקול שמדבר בשיר, לא בהכרח המשורר)
3. 3 – ד (חזרה על מילה בתחילת שורות רצופות)
4. 4 – ג (העברת משמעות בלי מילת השוואה)

חלק ח׳ – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – הכרת היצירות והמונחים

1. א – סיפור שמסביר את מקורו של דבר מוכר
2. ב – על שם הנער שהתאהב בבבואתו והפך לפרח
3. ג – המשרת

חלק ט' – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – זיהוי אמצעים ומונחים

- 1. אלוזיה

חלק י' – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – התאמת מונחים

- 1 – ב (סיפור שמסביר מקור של דבר מוכר)
- 2 – ד (רמז ליצירה או לדמות מוכרת)
- 3 – א (אמירה שנראית סותרת את עצמה)
- 4 – ג (דבר שמייצג רעיון מעבר למשמעותו המיידית)

חלק י"א – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – הבנה ויישום

- 1. נכון – כך מוסבר מקור תופעת ההד במיתוס
- 2. לא נכון – הדובר אינו יודע לאן הוא נוסע, רק רוצה להתרחק

חלק י"ב – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – הכרת היצירות

- 1. נכון
- 2. לא נכון – השיר בנוי משלוש תמונות שונות של האחות
- 3. נכון

חלק י"ג – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – השלמת מידע

- 1. טוביה ריבנר
- 2. אלמונים

חלק י"ד – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – הבנה ופרשנות

- 1. א – חזרה על הצירוף 'אחותי הקטנה'
- 2. ב – שתיקה בשיר

חלק ט"ו – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – התאמת מונחים

- 1 – ב (יוצרת קצב והדגשה בשיר)
- 2 – ג (קבוצת שירים הקשורים בנושא משותף)
- 3 – ד (מה שלא נאמר במפורש אך מורגש בקריאה)
- 4 – א (ההבדל בין חייל ללא זהות לחייל עם פנים ושם)

חלק ט"ז – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – זיהוי מונחים

- 1. א – יצירה המתארת חיים כפריים שלווים ופשוטים
- 2. ב – סיפור שמסביר מקור של דבר מוכר, כמו שם של פרח
- 3. א – חזרה על מילה או צירוף בתחילת שורות רצופות

חלק י"ז – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – התאמה ונכון/לא נכון

- 1 – ב (פער בין מה שנאמר או מצופה לבין מה שקורה באמת)
- 2 – ד (רמז ליצירה או סיפור מוכרים שמוסיף משמעות)
- 3 – א (דמות מורכבת בעלת תכונות סותרות שמשתנה)
- 4 – ג (קבוצת שורות בשיר, כמו פסקה בסיפור)

חלק י"ח – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – יישום והבחנה

- 1. נכון – דימוי משתמש במילת השוואה, בניגוד למטפורה שמעבירה משמעות ישירות
- 2. לא נכון – להפך: הקוראים חשים שמשהו קשה מתקרב בזמן שהדמות אינה יודעת

חלק י"ט – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – חשיבה ויישום

חלק כ' – חזרה מסכמת – שאלות סגורות על כל היחידות

- 1. א – פרוסת לחם
- 2. א – זהות – בין מולדות ובין דורות
- 3. א – חיים כפריים פשוטים ושלווים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מצטט/ת דוגמה מדויקת מהיצירה ומסביר/ה את תפקיד האמצעי, לא רק מזהה אותו
- הפסקה כוללת שלושה חלקים ברורים ולא רק תיאור כללי של העלילה
- ההשוואה מתייחסת לנושא משותף ולא רק לעובדה שתי יצירות שונות

טיפים להפעלה:

- אפשר לפזר את חמשת הפרקים על פני כמה שיעורים, פרק אחד או שניים בכל פעם, בהתאם למערכי השיעור של 45 דקות
- בכיתה חנ״מ מומלץ לקצר כל קטע קריאה, להקריא בקול ולהציע שלוש אפשרויות סגורות במקום שאלה פתוחה
- לתלמידים עולים חדשים כדאי להכין מראש מחסן מילות קישור ומילון קצר ליצירה לפני הכתיבה העצמאית
- לפני מעבר ליחידות הרגישות (שואה וגבורה, מאבק וזיכרון) כדאי להזכיר שהשיתוף האישי תמיד רשות ולא חובה

חוברת תרגול – ספרות לכיתה ט׳: מסע ביצירות

📖 ספרות לכיתה ט׳ – מסע ביצירות

· חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל
2. פרק 2 – אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית
3. פרק 3 – אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות
4. פרק 4 – שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים
5. פרק 5 – מילון מונחים ומשחקי חזרה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – ספרות לכיתה ט׳: מסע ביצירות

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו בחוברת לפי סדר הפרקים, פרק אחד בכל שיעור או שיעורים. בכל פרק ענו קודם על שאלות המידע ורק אחר כך על שאלות הפרשנות, ובסוף נסו את משימת הכתיבה הקצרה.

בנק מילים: אלוזיה | טוביה ריבנר | גיטל | בית | אלמונים

1 חלק א׳ – פרק 1 • זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל – מה זוכרים מהיצירות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי השאלה הגדולה של יחידת זהות – בין מולדות ובין דורות?

(א) מה מעצב את מי שאנחנו – הבית, הארץ או הבחירות שלנו

(ב) איך כותבים שיר אהבה (ג) מהו מיתוס יווני

2. באיזו יצירה מקבל האב במתנה סרוויס צ'כי?

(א) פת לחם (ב) סרוויס צ'כי (ג) לביבות

3. מה קורה בסיפור 'פת לחם' בתמצית?

(א) ילד זוכר רגע קטן של חלוקת פרוסת לחם (ב) משפחה חוגגת חתונה

(ג) ילד מקבל מתנה מיוחדת

2 חלק ב׳ – פרק 1 • זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל – התאמת מונחים ופרטים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות עגולה	___	**א.** מספר שמביט אחורה מנקודת מבט בוגרת על אירוע מילדותו
2. מספר בגוף ראשון מבוגר	___	**ב.** הזווית שממנה מסופר הסיפור ונראים הדברים

3. נקודת תצפית	___	**ג.** דמות מורכבת שמשתנה או מפתיעה במהלך היצירה

3 חלק ג' – פרק 1 • זהות וסיפור קצר: רגע אחד שמספר הכל – כתיבה ופרשנות

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד שמסביר מדוע הבחירה במספר מבוגר משנה את האופן שבו מסופר 'פת לחם'.

_____

_____

4 חלק ד' – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – היכרות עם המושגים והיצירות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	באידיליה יכולה השלווה הכפרית להסתיר מתח וצער, כמו ב'לביבות'	☐	☐
2	בשיר 'לו גנב הייתי' הדובר הוא בהכרח המשורר עצמו	☐	☐

5 חלק ה' – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – מילוי והבנה

השלימו את המילה החסרה.

1. הדמות הזקנה שמכינה את הלביבות בסיפור נקראת _____

2. קבוצת שורות בשיר, כמו פסקה בסיפור, נקראת _____

6 חלק ו' – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – זיהוי אמצעים ופרטים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה תפקיד תיאור השמש והחתול בפתיחת 'לביבות'?

(א) ליצור תחושת שלווה ואידיליה (ב) להבהיל את הקוראים (ג) לתאר מלחמה

7 חלק ז' – פרק 2 • אידיליה ושירה: מאחורי השלווה ובתוך הבית – התאמת מונחים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אידיליה	___	**א.** הקול שמדבר בשיר, לא בהכרח המשורר
2. דובר	___	**ב.** תיאור חיים כפריים שלווים שמסתיר לעיתים מתח
3. אנפורה	___	**ג.** העברת משמעות בלי מילת השוואה
4. מטפורה	___	**ד.** חזרה על מילה בתחילת שורות רצופות

8 חלק ח' – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – הכרת היצירות והמונחים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו סיפור אטיולוגי?

(א) סיפור שמסביר את מקורו של דבר מוכר

(ב) סיפור על גיבורים מהעבר הרחוק בלבד (ג) שיר קצר בעל חריזה קבועה

2. מדוע נקרא הפרח 'נרקיס' בשם הזה, לפי המיתוס?

(א) על שם צבעו הלבן (ב) על שם הנער שהתאהב בבבואתו והפך לפרח

(ג) על שם אלת האהבה

3. מי משוחח עם הדובר ב'היציאה'?

א) אביו ב) סוסו ג) המשרת

9 חלק ט' – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – זיהוי אמצעים ומונחים

השלימו את המילה החסרה.

1. רמז ליצירה או לדמות מוכרת שמוסיף שכבת משמעות נקרא _____

10 חלק י' – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – התאמת מונחים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מיתוס אטיולוגי	___	**א.** אמירה שנראית סותרת את עצמה
2. אלוזיה	___	**ב.** סיפור שמסביר מקור של דבר מוכר
3. פרדוקס	___	**ג.** דבר שמייצג רעיון מעבר למשמעותו המיידית
4. סמל	___	**ד.** רמז ליצירה או לדמות מוכרת

11 חלק י"א – פרק 3 • אהבות ומשהו קצת אחר: מיתוסים, פרדוקסים וזוויות חדשות – הבנה ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אקו ביער חוזרת על המילים האחרונות ששומעת, ומכך נוצר ההד	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	ב'היציאה' הדובר יוצא למסע עם מטרה ברורה ומתוכננת מראש	☐	☐

12 חלק י״ב – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – הכרת היצירות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המשורר טוביה ריבנר עלה לארץ כנער, ומשפחתו נספתה בשואה.	☐	☐
2	השיר 'אחותי הקטנה' מתאר את דמות האחות בתמונה אחת בלבד.	☐	☐
3	בשיר 'אין לנו חיילים אלמונים' מוזכרת דמות בשם יונתן.	☐	☐

13 חלק י״ג – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – השלמת מידע

השלימו את המילה החסרה.

1. את השיר 'אחותי הקטנה' כתב המשורר _____ .

2. שם השיר העוסק בזיכרון חיילים שנפלו הוא 'אין לנו חיילים _____'.

14 חלק י״ד – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – הבנה ופרשנות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי החזרה הבולטת ביותר בשיר 'אחותי הקטנה'?

(א) חזרה על הצירוף 'אחותי הקטנה' (ב) חזרה על המילה 'שמש'

(ג) חזרה על המילה 'ים'

2. באיזה אמצעי משתמש השיר כדי לבטא את מה שקשה או בלתי אפשרי לומר במילים?

(א) אירוניה (ב) שתיקה בשיר (ג) הגזמה

15 חלק ט"ו – פרק 4 • שואה וגבורה, מאבק וזיכרון: לשמור על שם ועל מילים – התאמת מונחים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חזרה על מילה או צירוף	___	**א.** ההבדל בין חייל ללא זהות לחייל עם פנים ושם
2. מחזור שירים	___	**ב.** יוצרת קצב והדגשה בשיר
3. שתיקה בשיר	___	**ג.** קבוצת שירים הקשורים בנושא משותף
4. אלמוני מול בעל שם	___	**ד.** מה שלא נאמר במפורש אך מורגש בקריאה

16 חלק ט"ז – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – זיהוי מונחים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי אידיליה?

(א) יצירה המתארת חיים כפריים שלווים ופשוטים (ב) שיר שנכתב רק על אהבה

(ג) סיפור שמסביר מקור של מילה

2. מהי אטיולוגיה (סיפור הסבר)?

(א) שיר קצר על רגשות (ב) סיפור שמסביר מקור של דבר מוכר, כמו שם של פרח

(ג) תיאור של נוף כפרי שליו

3. מהי אנפורה?

(א) חזרה על מילה או צירוף בתחילת שורות רצופות

(ב) השוואה בין שני דברים במילת כמו (ג) פער בין הנאמר למתרחש באמת

17 חלק י״ז – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – התאמה ונכון/לא נכון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אירוניה	___	**א.** דמות מורכבת בעלת תכונות סותרות שמשתנה
2. אלוזיה	___	**ב.** פער בין מה שנאמר או מצופה לבין מה שקורה באמת
3. דמות עגולה	___	**ג.** קבוצת שורות בשיר, כמו פסקה בסיפור
4. בית (בשיר)	___	**ד.** רמז ליצירה או סיפור מוכרים שמוסיף משמעות

18 חלק י״ח – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – יישום והבחנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דימוי הוא השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה כמו 'כ' או 'כמו'	☐	☐
2	אירוניה טרגית היא כשהדמות יודעת הכול לפני הקוראים	☐	☐

19 חלק י״ט – פרק 5 • מילון מונחים ומשחקי חזרה – חשיבה ויישום

ענו בקצרה.

20 חלק כ' – חזרה מסכמת – שאלות סגורות על כל היחידות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה חפץ יומיומי עומד במרכז הסיפור 'פת לחם' מיחידת הסיפור הקצר?

(א) פרוסת לחם (ב) שמלה (ג) תכשיט

2. היצירה 'קדיש יתום' שייכת ליחידה:

(א) זהות – בין מולדות ובין דורות (ב) שירה (ג) אהבות

3. אידיליה היא יצירה המתארת בעיקר:

(א) חיים כפריים פשוטים ושלווים (ב) קרב מלחמה (ג) משפט פלילי

כרטיס יציאה

באיזו יצירה מצאתי דוגמה לאירוניה או לאלוזיה, ואיך היא קשורה לשאלה הגדולה של היחידה?

האם הצלחתי לכתוב פסקה עם טענה, ראיה והסבר על אחת היצירות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀